

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ YABANCI KÖKENLİ BİLİŞİM TERİMLERİNİN TÜRKÇE KARŞILIKLARINI BİLME YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERDEN AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ahmet AKÇAY*

Öz

Günümüzde bilişim teknolojileri hızla gelişmekte ve bununla birlikte pek çok yeni kavram veya terim günlük yaşamda yerini almaktadır. Buna bağlı olarak pek çok problem de ortaya çıkmaktadır. Bu problemlerden biri de yabancı dil kökenli terimlerin Türkçeye yerleşmeye başlamasıdır. Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri cinsiyet, bilgisayar kullanabilme düzeyi, haftalık bilgisayar kullanma düzeyi ve bilgisayar sahibi olma değişkenleri açısından incelenmiştir. Betimsel yöntemin kullanıldığı bu çalışmanın evrenini 342 öğretmen adayı, örneklemini ise bu öğretmen adayları arasından rastgele seçilmiş 240 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan “Bilişim Terimlerinin Türkçe Karşılıklarını Tanıma Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri üzerinde cinsiyet ve haftalık bilgisayar kullanma düzeyinin etkili olmadığı; bilgisayar kullanabilme düzeyi ile bilgisayar sahibi olma durumunun etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Bilişim, Bilişim Terimleri, Türkçe Öğretmeni Adayı.

* Arş. Gör. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, turkolog_25@hotmail.com

THE INVESTIGATION OF PRE-SERVICE TURKISH LANGUAGE TEACHERS' COMPETENCIES COGNITION OF TURKISH PROVISIONS OF FOREIGN ORIGIN ON INFORMATICS TERMS IN THE WAY OF SEVERAL VARIABLES

Abstract

Nowadays, informatics technologies are developing fast and so many new concepts or terms are getting their place in daily life. Correspondingly, many problems occur. One of these problems is that terms of foreign origin starts be naturalized into Turkish. In this study, Turkish education preservice teachers' adequateness levels of knowing the correspondences of informatics terms are analyzed in terms of sex, the ability to use computer, the levels of weekly computer use and having personal computer variables. The universe of the study in which the descriptive method was used is formed of 342 preservice teachers and the sample of the study is formed of 240 preservice teachers selected from this universe. The data was obtained with "Recognizing Turkish Correspondences of Informatics Terms" scale developed by the researchers. T-test and one-way ANOVA was used in the analysis of the obtained data. According to the results of the study, it is determined that sex and weekly computer use levels are not influent, but the ability to use computer levels and having personal computer variables are influent on the preservice teachers' knowing Turkish correspondences of informatics terms.

Key Words: *Turkish, Informatics, Informatics Terms, Preservice Turkish Education Teacher.*

1. GİRİŞ

Dil "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemi" (Ergin, 1986:7) olarak tanımlanmaktadır. Dil, iletişim aracıdır ve iletişim insan hayatı için vazgeçilmezdir. İletişimin öneminden dolayı teknoloji bu alanda gelişim kaydetmiş, bireylerin daha

hızlı iletişime geçebilmeleri adına çeşitli araç-gereç veya yöntemler geliştirilmiştir. Teknoloji, günlük hayatta en çok kendini bilişim alanında göstermektedir. Yıldırım ve Tahiroğlu (2006) tarafından 2005 tarihli Milliyet e-gazetesinin taranarak terimlerin kullanım sıklığı üzerine gerçekleştirilen çalışmaya göre de en sık kullanılan kelime bilişim kelimesidir. “İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişiminde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi” (TDK, 2006) olarak tanımlanan bilişim, bireylerin iletişimlerinde pratik fayda sağlamakta ve Tarih ile Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencilerinin görüşlerine göre bireylerin hayatlarını kolaylaştırmaktadır (Aksüt vd., 2011).

Bilişim ile birlikte insan hayatında değişiklikler yaşanırken, dil de bu değişikliklerden etkilenmiştir. Gündelik hayatta kullanılan bilişim teknolojilerinin terimleri de dile girmeye ve yerleşmeye başlamıştır (Akalin, 2002). Bu yüzden hiçbir değişikliğe uğramadan alındığı gibi kullanılan kelimeler artmakta ve bu da Türkçeye zarar vermekte, dili karmaşıklştırmaktadır (Taşkın ve Üsküplü, 2004; Kabadayı, 2006). Çeşitli alanlarda kendi imkânlarını kullanarak çok sayıda terim türeten diller, bir kültür ve bilim dili olma özelliğine sahipken başka dillerde türetilen terimleri aynen dile aktarmak o dilin gelişimini engellemektedir (Pilav, 2008). Özellikle dil ile bilişimin etkilenme sürecinde en büyük pay, bilişimin ve bilişime bağlı olarak gerçekleşen teknoloji ürünlerinin yabancı ülkeler tarafından ortaya çıkarılmasındadır. (Yaman ve Erdoğan, 2007; Yumru, 2010). Arama motorlarının dillere göre verdikleri ağ yerleri (web siteleri) incelendiğinde İngilizcenin büyük bir hâkimiyeti göze çarpmaktadır (Tarcan, 2006). İngilizcenin bu alandaki hâkimiyeti pek çok dili etkisi altına almaktadır. Bu hâkimiyete bağlı olarak Türkçe de bu dilden etkilenmekte ve günlük hayatta İngilizce kökenli kelimelerin kullanımı artmaktadır. Aksüt ve arkadaşları (2006) tarafından 200 üniversite öğrencisi ile yapılan çalışmaya göre sanal ortamdaki kelime yapıları İngilizce-Türkçe karışımı bir dil oluşturmaktadır. Temur ve Vuruş (2009) tarafından genel ağ ortamında Türkçenin kullanımına ilişkin yürütülen çalışmada ise

genel ađ kullanıcılarının Türkçeyi özensiz kullandıklarını tespit edilmiş ve genel ağın dil üzerinde yarattığı olumsuz etkileri üzerinde durulmuştur.

Sayılı (2001:15), bilim terimlerinin Türkçeleştirilmesinin Türkçenin yabancı dillerin etkisinden kurtulması konusunda önemli olduğunu ifade etmiş, Türkçe terimlerle basılmış kitapların Türk kültürü açısından önemine vurgu yapmıştır. Bilişim terimlerinin Türkçeleştirilmesi amacıyla pek çok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalardan biri, Türkiye Bilişim Vakfı'nın aynı adlı çalışma grubu tarafından yürütülen "Bilişimde Özenli Türkçe Projesi"dir. Bu proje aracılığıyla a) Türkçe bilişim terimlerini kullanmak konusunda yazılı ve görsel basını özendirmek ve destek olmak b) Genç kuşağa konunun önemini aşlamak ve Türkçe terimlerin kullanımını özendirmek c) Bilişim derslerini İngilizce anlatan akademisyenleri bilişim terimlerinin Türkçelerini de öğretme konusunda özendirmek (Ören, 2005) amaçlanmış ve bilişim terimlerinin Türkçeye zarar vermesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Bilişim terimleri ile ilgili yapılan çalışmalardan biri de Türkiye Bilişim Derneği tarafından gerçekleştirilen "Bilişim Terimleri Karşılıklar Sözlüğü"dür (TBD, 2005). Yabancı bilişim terimlerine Türkçe karşılık bulma çalışmalarının ürünü olan bu sözlük, Mart 1999'dan başlayarak genel ağda yayımlanmaya başlamış ve 12.000'den çok sözcüğe karşılık taşıyan sözlüğün yeni türevi 2005 yılında yayımlanmıştır. Yapılan bir diğer sözlük çalışması ise Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bülent Sankur'un (2001) çalışması olan "Akademik Bilişim Sözlüğü" ve bu çalışma temel alınarak ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı Enformatik Grubu tarafından hazırlanan Elektronik ve Bilgisayar Terimleri Sözlüğü (dictionary.cc.metu.edu.tr, t.y.)'dür. Yapılan diğer sözlük çalışmaları ise TDK tarafından yapılan Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü (2006) ile Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu (2008)'dur.

Türkçe, bilişim terimlerine uygun sözcük üretebilecek güce sahip bir dildir; dolayısıyla terim üretimine önem verilmeli ve Türkçeye sahip çıkılmalıdır (Yumru, 2010). Bununla

birlikte türetilmiş Türkçe terimlere ve kelimelere yaygınlık kazandırılmalıdır (Kabadayı, 2006). Ayrıca, bilişim terimleri ile ilgili yapılacak çalışmalardan biri olarak bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarının ne kadarının ağ yerlerinde (web sayfalarında) kullanıldığının sürekli olarak izlenmesi ve bir kayıt merkezinin oluşturulması (Yıldırım ve Tahiroğlu, 2006) gerektiği söylenebilir.

Yabancı dillerden dilimize geçen bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarının kullanılması konusunda en büyük görevlerden biri dilcilere düşmektedir. Öncelikle dil çalışmalarında internetin ve bilgi teknolojilerinin etkin olarak kullanılması sağlanmalı ve "e-Türkçe" den yana bir tutum alınmalıdır (Yıldırım ve Tahiroğlu, 2006). Bu bağlamda üniversiteler, dil ve kültür kurumları, kitle iletişim araçları ile bilim adamları ve öğretmenler yabancı terimleri kullanmamalı, bunların kullanılmaması hususunda kamuoyu bilinçlendirilmelidir (Sağlam, 2007). Bununla birlikte okullarda da öğrencilere bu yönde eğitim verilmelidir. Bu doğrultuda geleceğin Türkçe öğretmeni olacak Türkçe öğretmeni adaylarının da bu bilinçle yetiştirilmeleri ve bu bilinçle öğrencilerini yetiştirmeleri önem kazanmaktadır. Dolayısıyla Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin tespitine yönelik araştırmalara ihtiyaç duyulduğu açıktır.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin cinsiyet, bilgisayar kullanabilme yeterliliği, haftalık bilgisayar kullanma düzeyi ve kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenlerine göre değişip değişmediğini tespit etmektir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri cinsiyete göre değişmekte midir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri bilgisayarı kullanabilme yeterliliğine göre değişmekte midir?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri haftalık bilgisayar kullanma düzeyine göre değişmekte midir?
4. Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri kişisel bilgisayar sahibi olma durumuna göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmada betimsel yöntem takip edilmiştir. Betimsel araştırma, bir konudaki herhangi bir durumu saptamayı hedefleyen araştırma modelidir (Erdoğan, 1998).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenimini sürdüren 342 öğretmen adayı, örneklemini ise bu öğretmen adayları arasından rastgele seçilmiş 240 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerini ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek (Bilişim Terimleri Ölçeği) kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda kişisel bilgileri içeren kısa bir forma yer verilirken ikinci kısımda yabancı kökenli bilişim terimlerine yer verilmiştir. Ölçeğin geçerliliği açısından üç uzman görüşüne

başvurulmuştur. Ölçekte öğretmen adaylarına toplam 100 kelime sorulmuş ve bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını yazmaları istenmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde toplanan verileri açıklayabilmek amacıyla SPSS 16.0 istatistik programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde değişkenlere uygun olarak t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını ölçmek amacıyla uygulanan ölçekten elde edilen verilere göre 240 öğretmen adayının “Bilişim Terimleri Ölçeği”nden aldıkları puanın ortalaması 15, 98’dir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı dil kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla bağımsız t-testi yapılmıştır. Yapılan t-testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilişim Terimlerinin Türkçe Karşılıklarını Bilme Durumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Erkek	121	16,65	12,389	0,95	0,343
Kadın	119	15,30	9,412		

Tablo 1’e göre erkek Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin ortalaması 16,65; kadın Türkçe öğretmeni adaylarının ise 15,30’dur. Yapılan bağımsız t-testi sonucu erkek Türkçe öğretmeni adaylar ile kadın Türkçe öğretmeni adayları arasında cinsiyet açısından anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($t=0,95$ $p>0,05$). Bu sonuçlara göre, erkek öğretmen

adaylarının ölçekten aldıkları puanların ortalaması, kadın öğretmen adaylarının puan ortalamasından yüksektir, ancak puan ortalamaları arasında görülen bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu sonuç doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinde cinsiyetin etkili bir faktör olmadığı söylenebilir. Eyüp (2012)'ün araştırmasına göre erkek öğretmen adaylarıyla kadın öğretmen adayları arasında teknolojiyi kullanmaya yönelik öz güven düzeyleri birbirine yakın çıkmıştır. Bu durumun erkek ve kadın öğretmen adaylarının bilişim terimlerinin Türkçelerini bilme düzeylerinin birbirine yakın olmasında etkili olduğu söylenebilir. Erkek öğretmen adaylarının teknolojik terim farkındalıklarının bayan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olmasına rağmen (Özsevgeç ve Yazar, 2012) bu terimlerin Türkçe karşılıklarını kullanmadıkları veya bilişim terimlerini yabancı dilden alındığı gibi kullandıkları ifade edilebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin bilgisayarı kullanabilme yeterliklerine göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarı Kullanabilme Yeterliklerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Serbestlik derecesi	Kareler toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	3	5812,672	1937,557	19,732	.000
Gruplar içi	236	23173,261	98,192		
Toplam	239	28985,933			

Tablo 2 incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin bilgisayarı kullanabilme yeterliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{3,236}=19.732$, $p<0,05$). Bilgisayarı kullanabilme düzeyleri ilgili olarak gözlenen bu farklılığın hangi gruplar

arasında olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe testi yapılmıştır. Scheffe testi sonuçlarına göre Türkçe öğretmen adaylarının bilgisayarı kullanabilme yeterliğine göre başlangıç seviyesinde olanların ortalaması 10,05; orta seviyede olanların 14,85; iyi seviyede olanların 19,96 ve çok iyi seviyede olanların ise 23,82'dir. Bu bulguya göre bilgisayarı kullanabilme seviyesi arttıkça bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin de arttığı ifade edilebilir. Bu sonuç üzerinde bilgisayarı kullanma düzeyi yüksek olan öğretmen adaylarının bilişim terimlerine aşina olması ve bu terimlerin Türkçe kullanımları ile karşılaşmış olabilme durumlarının etkili olduğu söylenebilir. Bu bulguyu destekleyen Usta ve Korkmaz (2010)'ın araştırmasına göre öğretmen adaylarının teknoloji okur-yazarlık düzeyleri arttıkça teknoloji kullanımına yönelik tutumları da yükselmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin haftalık bilgisayar kullanma sürelerine göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Haftalık Bilgisayar Kullanma Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Serbestlik derecesi	Kareler toplamı	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar arası	5	143,166	28,633	0,232	.948
Gruplar içi	234	28842,767	123,260		
Toplam	239	28985,933			

Tablo 3 incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri üzerinde haftalık bilgisayar kullanma düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($F_{5,234}=0,232$ $p>0,05$). Bu sonuç üzerinde öğretmen adaylarının bilgisayarı genellikle dersleriyle ilgili işlerinde kullanmalarının etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının öğrenim

gördükleri üniversite olanaklarının bilgisayar ve genel ağa ulaşımında sınırlı kalmasının da bu bulgu üzerinde etkili olduğu ifade edilebilir. Çavuş ve Gökdaş (2006)'ın çalışmaları da bu bulguyu destekler niteliktedir. Oral (2004)'ün çalışmasına göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının (n=54) %68.5'i; Karahan ve İzci (2001)'nin Türkçe öğretmeni adaylarının (n=144) da katıldığı çalışmasına göre ise öğretmen adaylarının %44'ü bilgisayarı araştırma ve ödev yapma amacıyla kullanmaktadır. Akkoynlu ve Yılmaz (2005)'ün çalışması da bu bulguları destekler niteliktedir. Bu sonuçlara göre bilgisayarın diğer amaçlar doğrultusunda sıklıkla kullanılmamasının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarının bilinmemesine neden olabileceği ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla bağımsız t-testi yapılmıştır. Yapılan t-testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilişim Terimlerinin Türkçe Karşılıklarını Bilme Durumlarının Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Kişisel Bilgisayar Sahibi	N	X	ss	t	p
Evet	58	19,96	13,329	3,22	0,001
Hayır	182	14,71	9,873		

Tablo 4'e göre kişisel bilgisayar sahibi Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin ortalaması 19,96; kişisel bilgisayar sahibi olmayan Türkçe öğretmeni adaylarının ise 14,71'dir. Yapılan bağımsız t-testi sonucu, kişisel bilgisayar sahibi Türkçe öğretmeni adaylar ile kişisel bilgisayar sahibi olmayan Türkçe öğretmeni adayları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t=3,22$ $p<0,05$).

Öncelikle bilgisayar sahibi olmayan öğretmen adaylarının oranının yüksek oluşu, öğretmen adaylarının çoğunluğunun kırsal alanda yaşaması ve ekonomik açıdan çeşitli problemlerle karşı karşıya kalmalarıyla açıklanabilir. Kişisel bilgisayar sahibi öğretmen adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme durumlarının yüksek oluşunda, bu öğretmen adaylarının sıklıkla bilgisayar ve internet kullanabilme imkânına sahip olmalarının etkili olduğu söylenebilir. Ata ve Baran (2011) 'ın çalışmasına göre genel ağa bağlı bilgisayar sahibi öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık öz-yeterlik algılarının, bilgisayar sahibi olmayan öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Bu çalışmanın paralelinde bilgisayar sahibi olmanın öğretmen adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerine olumlu katkıda bulunduğu söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkçe öğretmeni adaylarının yabancı dil kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterliklerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının kendilerine yöneltilen bilişim terimlerinin Türkçelerini büyük oranda cevaplayamadıkları ortaya konmuştur. Günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan, bilgisayar ve genel ağda çokça kullanılan bu terimlerinin bilinmemesi Türkçe öğretmeni olacak ve Türkçeyi öğretecek olan öğretmen adayları açısından üzerinde durulması gereken önemli bir sonuçtur. Yiğit ve Karaduman (2011)'ın çalışması ile paralellik gösteren bu sonuç üzerinde ciddi çalışmalar yapılması gerektiği açıktır.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan biri de Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri üzerinde cinsiyetin etkili bir faktör olmamasıdır. Erkek öğretmen adaylarının "Bilişim Terimleri Ölçeği"nden aldıkları puan ortalamaları kadın öğretmen adaylarına göre yüksek olsa da bu fark anlamlı değildir. Bir diğer sonuca göre, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri üzerinde bilgisayarı kullanabilme yeterliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Öğretmen adaylarının bilgisayarı

kullanabilme yeterliği arttıkça bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri de artmaktadır.

Araştırmada ortaya konan diğer sonuçlara göre ise, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarını bilme yeterlikleri üzerinde haftalık bilgisayar kullanımı düzeyi önemli bir faktör olmazken; kişisel bilgisayar sahibi olma durumu önemli bir faktördür.

Yabancı dil kökenli bilişim terimlerinin Türkçe karşılıklarının kullanılması, Türk dili açısından büyük bir öneme sahiptir. Türkçe, terim üretebilme ve yabancı dil kökenli kelimelere karşılık bulabilme bakımından zengin bir dildir. Bu açıdan günlük hayatta kullanılacak terimlerin Türkçe olarak kullanılabilmelerinde herhangi bir sorun görülmemektedir. Yabancı kökenli terimlerin kullanımında karşılaşılan sorunların çözümü açısından Türkçe kullanıcılarına ve öğreticilerine büyük görevler düştüğü açıktır. Bu bilgiler ışığında ortaya konabilecek öneriler aşağıda sıralanmıştır:

1. Terimlerin Türkçelerinin kullanımı konusunda çalışmalara ağırlık verilerek her ortamda buna dikkat etmenin Türkçe açısından önemi yetkili kurum veya kişilerce hatırlatılmalıdır.
2. Türkçe öğretmeni adaylarına günlük hayatta kullandıkları terimleri Türkçe kullanmaları konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.
3. Türkçe öğretmenlerini yetiştiren akademisyenler, derslerinde Türkçe terimleri kullanmalı ve bu konuda öğretmen adaylarına örnek olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akalın, Ş. H. (2002). Bilişim Türkçesi. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 650, 472-481.
- Akalın, Ş. H., Cebeci, Z., Bada, E., Mıtiş, B., Acar, L. ve Tan, A. (2008). *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksüt, M., Batur, Z. ve Avşar, T. (2006), "Sanalca, Sanal Odalarda (İnternet) İletişim ve Türkçe", Akademik Bilişim Konferansı, 9-11 Şubat, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Aksüt, M., Er, O., Ateş, S. ve Balaban, S. (2011). Üniversite Tarih ve Türkçe Bölümü Öğrencilerinin Bilişim Teknolojilerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 2 (2).
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile İnternet Kullanım Sıklıkları Ve İnternet Kullanım Amaçları. *Eğitim Araştırmaları*, 5 (19), 1-14.
- Ata, F. ve Baran, B. (2011), "Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Öz-Yeterlik Algılarının Araştırılması", XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı, 30 Kasım-2 Aralık, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Çavuş, H. ve Gökdaş, İ. (2006). Eğitim Fakültesi'nde Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternette Yararlanma Nedenleri ve Kazanımları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3 (2), 56-78.
- dictionary.cc.metu.edu.tr (t.y.). Elektronik ve Bilgisayar Terimleri Sözlüğü. http://dictionary.ccmetu.edu.tr/index.php?dil=_tr&yer=_ANK adresinden 22 Ekim 2012 tarihinde alınmıştır.
- Erdoğan, İ. (1998). *Araştırma Dizaynı ve İstatistik Yöntemleri*. Ankara: Emel Matbaası.

- Ergin, M. (1986). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Eyüp, B. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya Yönelik Öz Güvenleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (9), 77-87.
- Kabadayı, O. (2006). Ağ Ortamındaki Türkçeye Genel Bir Bakış. *TÜRK DİLİ Dil ve Edebiyat Dergisi*, 91 (652), 298-314.
- Karahan, M. ve İzci, E. (2001). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Düzeyleri ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 150.
- Karaman, M. K. ve Kurtoğlu, M. (2009), "Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri", *Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı*, 11-13 Şubat, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Oral, B. (2004), "Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ören, T. (2005). Bilişimde Özenli Türkçenin Önemi. *Bilişim ve Bilgisayar Mühendisliği Dergisi*, 1 (1).
- Özsevgeç, T. ve Yazar, E. (2012), " Öğretmen Adaylarının Teknolojik Terim Farkındalıklarının Belirlenmesi", *X. Ulusal Matematik ve Fen Eğitimi Kongresi*, 27-30 Haziran, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Pilav, S. (2008). terim sorunu ve eğitim öğretimde terimlerin yeri ve önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 267-276.
- Sağlam, M. Y. (2007). Türkçedeki Terim Sorunsalı. *Türkbilig Dergisi*, 14, 168-176.

Sankur, B. (2001). Akademik Bilişim Sözlüğü. <http://www.busim.ee.boun.edu.tr/dictionary/> adresinden 17 Ekim 2012 tarihinde alınmıştır.

Sayılı, A. (2001). *Bilim Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Tarcan, A. (2006). Sanal Dünyada Dil Savaşları. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 6 (1).

Taşkın, G. ve Üsküplü, S. (2004). "Bilişim Türkçesi", Akademik Bilişim 2004 Konferansı, 11 - 13 Şubat, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Temur, T. ve Vuruş, N. (2009). İnternet (Genel ağ) Ortamında Türkçenin Kullanımına İlişkin Bir Çözümleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (22), 232-244.

Türkiye Bilişim Derneği (2005). Bilişim Terimleri Karşılıklar Sözlüğü. <http://www.tbd.org.tr/index.php?sayfa=sozluk> adresinden 18 Eylül 2012 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2006). Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?Opti on=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.507551ffa25b90.02208957 adresinden 10 Eylül 2012 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2006). Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü. <http://tdkterim.gov.tr/> adresinden 30 Eylül 2012 tarihinde alınmıştır.

Usta, E. ve Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Yeterlikleri ve Teknoloji Kullanımına İlişkin Algıları İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 1335-1349.

Yaman, H. ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet Kullanımının Türkçeye Etkileri: Nitel Bir Araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3 (2), 237-249.

- Yıldırım, F. ve Tahiroğlu, T. (2006). İnternette Türkçe Kullanım Sorunları. *Türkçenin Çağdaş Sorunları*, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Yiğit, M. S. ve Karaduman, A. (2011). Eğitim Fakóltesi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Terimlerini Türkçe Olarak Kullanmaya İlişkin Görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 1 (1), 15-23.
- Yumru, D. (2010). Terim Üret(me)me Sorunu. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi, 3 (39), 10-19.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Language is the tool of communication and communication is inevitable for the human life. The technology has been improved because of the importance of the communication, and many instruments or methods have been developed for the individuals to communicate in a much quicker way. Technology shows itself mostly in the field of informatics in daily life. Informatics, defined as “the science which is used in technical, economic and social fields, and which is the information the basis of the science is processed regularly and sensibly particularly by the electronic machines” (TDK, 2006), help individuals communicate practically and ease the lives of the individuals according to department of history and Turkish education students (Aksüt et al., 2011).

With the informatics, changes in human life have been occurred and the language has been affected from these changes. The terms of information technologies used in daily life have started to step into and settle in the language (Akalin, 2002). Thus, these words used as in their original form without being changed are on the increase and this damages Turkish and makes the language sophisticated (Taşkın ve Üsküplü, 2004; Kabadayı, 2006).

Linguists have one of the biggest responsibilities using the Turkish correspondences of these informatics terms that enter our language from others. Accordingly, it is important for the future Turkish education teachers to be educated with this vision and they also should educate their students with this vision. Consequently, it is obvious that researches to determine the adequateness levels of the Turkish correspondences of informatics terms of Turkish education students are needed.

The purpose of this study is to determine if the Turkish education students' adequateness levels of knowing the Turkish correspondences of informatics terms changes according to sex, adequateness levels in the use of computers, the density of weekly computer use and having personal computers.

Method

Descriptive method was used in the study. Descriptive method is the research method design which aims to determine any situation of a subject (Erdoğan, 1998). The universe of research was formed of 342 preservice teachers from the department of Turkish education in Ağrı İbrahim Çeçen University in 2011-2012 academic years. The sample of the research was formed of 240 preservice teachers randomly selected from the universe of research. A scale developed by the researchers was used to measure the Turkish education preservice teachers' adequateness levels of knowing the correspondences of the informatics terms that are of foreign origin. The scale consists of two parts. In the first part, there is a short form consisting of personal information and the second part consists of informatics terms of foreign origin. 100 words in total and 20 for each part (under the titles of computer terms, internet terms, equipment terms, abridgements and other terms) were given to the preservice teachers and they were asked to write the Turkish correspondences of these words. In the analysis of the obtained data, SPSS 16.0 was used to explain the obtained evidence. One-way ANOVA and t-test were used appropriately for the variables in the analysis of data.

Findings

In this study aimed to determine the Turkish education preservice teachers' adequateness of knowing the Turkish correspondences of informatics terms of foreign origin, it is determined that the Turkish education preservice teachers do not know

the Turkish correspondences of most of informatics terms. The average grade point of 240 preservice teachers from “Informatics Terms Scale” is 15,98 according to evidence obtained from the scale. One of the results of the study is that sex is not a meaningful factor on the adequateness levels of preservice students’ knowing the Turkish correspondences of informatics terms. According to other results of the study, having a personal computer variable is an important factor on the Turkish education preservice teachers’ adequateness levels of knowing the Turkish correspondences of informatics terms while weekly computer use variable is not.

Conclusion

The use of Turkish correspondences of informatics terms of foreign origins has a major importance for the Turkish language. It is obvious that the Turkish language users and teachers have major responsibilities in terms of solving the problems encountered in the use of terms of foreign origin.

Suggestions that can be made in consideration of this information can be seen below.

1. It should be remembered by the authorized institutions or individuals that it is very important for the Turkish language to concentrate on the use of the terms in Turkish and to be mindful of this anywhere.
2. The Turkish education preservice teachers should be educated and their awareness should be raised to use Turkish correspondences of the terms they use in daily life.
3. The academicians who educate the Turkish education preservice teachers should use Turkish terms in their courses and be a model for their students.